

၉၈၈၅၅

ჯონ ფაულზი

კოლექციონერი

დიდგენის
ბიბლიოთეკა

ჯონ ფაულზი
კოლექციონერი

John Fowles
THE COLLECTOR

ინგლისურიდან თარგმნა გია ბერაძემ

გარეკანზე: კრისტიანა კონტის ნამუშევარი

© J. R. Fowles Ltd 1963
All rights reserved.

© გამომცემლობა „დიოგენე“, 2013, 2017, 2024
ყველა უფლება დაცულია.

ISBN 978-9941-11-886-9

www.diogene.ge

que fors aus ne le sot riens nee

I

როცა სკოლა-პანსიონიდან შინ ბრუნდებოდა, თითქმის ყოველდღე ვხედავდი ხოლმე, რადგან მათი სახლი ზუსტად ქალაქის საბჭოს შენობის პირდაპირ იდგა. ის და მისი უმცროსი და ხშირად გადიოდნენ სახლიდან, ხანდახან ახალგაზრდა კაცებთან ერთადაც, რაც მე, რა თქმა უნდა, არ მომწონდა. როცა დროდადრო დავთრე-ბისგან ვთავისუფლდებოდი, ფანჯარასთან დავდგებოდი ხოლმე, მქრქალ მინებს მიღმა მათ სახლს გადავყურებდი და ხანდახან მას ვხედავდი. საღამოს ჩემს დაკვირვებებს დღიურში ვინერდი. თავიდან X-ით მოვიხსენიებდი, შემდეგ კი, მისი სახელი რომ გავიგე – მ-თი. რამდენჯერმე ქუჩაში შევხვდი, ერთხელ კი ზუსტად მის უკან აღმოვჩნდი რიგში კროსფილ-სტრიტზე მდებარე საჯარო ბიბლიო-თეკაში. ერთხელაც არ გამოუხედავს ჩემკენ, მე კი მის კეფასა და გრძელ ნაწნავს შევყურებდი. ღია ფერის თმა ჰქონდა, აბრეშუმით რბილი, თითქოსდა თუთის აბრეშუმხვევიას პარკი ყოფილიყოს. ნაწნავს, თითქმის წელამდე რომ სცემდა, ხან წინ გადაიგდებდა და ხან უკან, ხანაც თავზე იხვევდა. სანამ ჩემი სტუმარი გახდებოდა, მხოლოდ ერთხელ მომეცა საშუალება, მისი გაშლილი თმა მენახა. სუნთქვა შემეკრა, ისეთი მშვენიერი იყო, სირინოზივით მშვენიერი.

ერთ შაბათ დღეს ბუნების ისტორიის მუზეუმში წავედი და უკან დაბრუნებისას ის ჩემს ვაგონში აღმოჩნდა. ჩემგან სამი სკამის იქით იჯდა გვერდულად და წიგნს კითხულობდა. ასე რომ, მთელი ოც-დათხუთმეტი წუთი შემეძლო მისთვის მეცქირა. რომ ვუყურებდი,

ისეთი შეგრძნება მქონდა, თითქოს პეპლის იშვიათ ეგზემპლარს ვიჭერდი, ფრთხილად, ფრთხილად უუახლოვდებოდი, გული ამოვარდნაზე მქონდა, რომ იტყვიან. მასზე ყოველთვის ისეთი სიტყვებით ვფიქრობდი, როგორცაა „მოუხელთებელი“, „იშვიათი“ და „უნატიფესი“ – სხვებისგან განსხვავებული იყო, ძალიან ლამაზებისგანაც კი. მისი სილამაზის დანახვას ნამდვილი შემფასებელი სჭირდებოდა.

სანამ სკოლაში დადიოდა, მის შესახებ მხოლოდ ის ვიცოდი, რომ მამამისი დოქტორი გრეი იყო და კიდევ ქერცლფრთიანთა სექციის შეხვედრაზე ყური მოვკარი, დედამისი ხშირად სვამსო. ერთხელაც დედამისს მალაზიაში გადავეყარე და მისი ლაპარაკი გავიგონე. გადაპრანჭული ხმა ჰქონდა და სახეზე მაკიაჟის სქელი ფენა ედო. მიხვდებოდი, მსმელი ტიპი რომ იყო.

მერე ჩვენმა ადგილობრივმა გაზეთმა დაწერა, რომ მან ლონდონის სამხატვრო სასწავლებლის სტიპენდია მოიპოვა. ძალიან ჭკვიანიო, წერდნენ. სახელიც ისეთივე მშვენიერი ჰქონია, როგორც თვითონ იყო – მირანდა. ახლა უკვე ვიცოდი, რომ ხელოვნებას სწავლობდა ლონდონში. გაზეთის ამ სტატიაში თითქოს რაღაც შეცვალა, თითქოს დაგვაახლოვა, თუმცა, რა თქმა უნდა, ერთმანეთს არ ვიცნობდით.

არ ვიცი, რა მოხდა, მაგრამ პირველი დანახვისთანავე მიხვდი, რომ ის ერთადერთი იყო. რა თქმა უნდა, გიჟი არა ვარ და ვიცოდი, რომ ეს მხოლოდ ოცნება იყო და ოცნებადვე დარჩებოდა, რომ არა ის ფული. დღენიადაგ მასზე ვოცნებობდი, ვთხზავდი ამბებს, რომლებშიც მას ვხვდებოდი, ისეთ რამეებს ვაკეთებდი, რაც მის აღტაცებას იწვევდა, ექორწინდებოდი მასზე და რაღაც ასეთები. ცუდი არაფერი გამივლია გულში. ეს მხოლოდ შემდეგ... მაგრამ ამას მოგვიანებით აგისხნით.

ჩემს ოცნებებში ის ხატავდა, მე კი ჩემი კოლექციით ვიყავი დაკავებული. წარმოვიდგენდი, როგორ ვუყვარდი, როგორ მოსწონდა ჩემი კოლექცია, როგორ ხატავდა და აფერადებდა მას. როგორ ვმუშაობდით ერთად ლამაზი, თანამედროვე სახლის ვეებერთელაფან-

ჯრიან დიდ ოთახში, რომელშიც ვითომ ქერცლფრთიანთა სექციის შეხვედრა იმართებოდა და მე არ ვდუმდი, როგორც ეს ჩვეულებრივ ხდებოდა ხოლმე, რომ რაიმე არ წამომეროშა, და ჩვენ, მე და ის, მასპინძლები ვიყავით, რომელთაც ყველა პატივისცემით ეპყრობოდა. თვით სილამაზის განსახიერება იყო – ღია ფერის თმით, ნაცრისფერი თვალებით – და, კაცები, რა თქმა უნდა, შურით სკდებოდნენ.

ოცნების კომპეები მხოლოდ მაშინ მენგრეოდა, როცა მას ერთ ბიჭთან ერთად ვხედავდი, თავხედ ტიპთან – აი ისეთთან, სკოლას რომ დაამთავრებენ და მერე სპორტული მანქანით დასეირნობენ. ერთხელ ტოტალიზატორში რიგში ვიდექი ფულის შესატანად, მას კი ფული გამოჰქონდა. გავიგონე, ხუთიანებით მომეცითო, თქვა. არადა, სულ ათი გირვანქა სტერლინგი ჰქონდა ასალები. აი ასე იქცევთან ეს ტიპები. ჰოდა, ხანდახან ვხედავდი, როგორ ჯდებოდა მირანდა მის მანქანაში, როგორ დასეირნობდნენ ქალაქში ერთად. ასეთ დროს თანამშრომლებთან ურთიერთობა მეძაბებოდა და ენტომოლოგიური დაკვირვებების დღიურში ნიშანი X არ შემქონდა (ეს ყველაფერი მანამდე ხდებოდა, სანამ ლონდონში წავიდოდა. შემდეგ ის ბიჭი მიატოვა). ასეთ დღეებში ცუდ რაღაცებს წარმოვიდგენდი ხოლმე: ის ტიროდა და მუხლებში მივარდებოდა. ერთხელ ისიც კი წარმოვიდგინე, რომ სახეში გავარტყი – ისე, როგორც ეს ერთმა ბიჭმა გააკეთა რომელიღაც ტელესპექტაკლში. იქნებ სწორედ მაშინ დაიწყო ეს ყველაფერი.

ორი წლის რომ ვიყავი, მამაჩემი ავტოკატასტროფაში დაიღუპა. ეს 1937-ში მოხდა. მამიდა ენი ყოველთვის ამტკიცებდა, რომ მამა დედაჩემმა გაალოთა. სინამდვილეში რა მოხდა, ახლაც არ ვიცი, მაგრამ დედაჩემი მალე წავიდა და მამიდა ენთან დამტოვა – არაფერს დაეძებდა, ოღონდ კი თავისუფლად და მხიარულად ეცხოვრა. ერთხელ, ბავშვობაში, ჩემმა მამიდაშვილმა, მეიბლმა (გახურებული ჩხუბის დროს) მითხრა, დედაშენი ქუჩის ქალია და უცხოელთან ერთად გაიქცაო. იმდენად შტერი ვიყავი, პირდაპირ მამიდა ენისკენ

გავექანე და ვკითხე, ასე იყო თუ არა. რა თქმა უნდა, როცა მას სურდა რაიმე დაემალა, ამას მშვენივრად ახერხებდა და მაშინ ასეც მოიქცა. ახლა კი ჩემთვის სულ ერთია და დედაჩემის ნახვა (თუკი ჯერ კიდევ ცოცხალია) არ მინდა. საერთოდ არ მაინტერესებს. მამიდა ენი ხშირად ამბობდა, კიდევ იოლად დავალწიეთ თავი დედაშენსო და მეც ასე ვფიქრობ.

ასე რომ, მამიდა ენიმ და ძია დიკმა აღმზარდეს თავიანთ ქალიშვილთან – მეიბლთან ერთად. მამიდა ენი მამაჩემის უფროსი და იყო.

15 წლის ვიყავი, ძია დიკი რომ გარდაიცვალა. ეს 1950 წელს მოხდა. ერთად წავედით ტრინგის წყალსაცავში სათევზაოდ და, როგორც ყოველთვის, გავიყარეთ: მე ბადე და რალაცები ავიღე და წავედი. როცა მომშივდა და უკან დაებრუნდი, იმ ადგილას, სადაც ის დავტოვე, ხალხი დამხვდა შეჯგუფებული. ვიფიქრე, ალბათ ვეებერთელა თევზი დაიჭირა-მეთქი, მაგრამ თურმე დამბლა დასცემოდა. სახლში წაიყვანეს, მაგრამ უკვე ველარ ლაპარაკობდა და ხეირიანად ვერც გვცნობდა.

ის დღეები, რომლებიც ერთად გავატარეთ, – სულ ერთადაც არა, რადგან მე ყოველთვის პეპლების დასაჭერად მივდიოდი, ის კი ნაპირზე იჯდა ხოლმე თავისი ანკესით, თუმცა ყოველთვის ერთად ვსადილობდით და წყალსაცავისკენ და მერე, უკან – სახლისკენ, ერთად ვმგზავრობდით – ის დღეები უდავოდ საუკეთესო იყო ჩემს ცხოვრებაში (გარდა იმ დღეებისა, რომლებზეც ვაპირებ მოგიტხროთ). პატარა ბიჭი რომ ვიყავი, მამიდა და მეიბლი პეპლების გამო დამცინოდნენ, ძია დიკი კი ყოველთვის მხარს მიჭერდა და აღფრთოვანებული იყო იმით, რომ პეპლებს მარჯვედ ვამაგრებდი ფიცარზე. ჩემსავით უხაროდა ახალი ეგზემპლარის იმაგოს გამოყვანა. ყოველთვის იჯდა და უყურებდა, როგორ იჩეკება პეპულა ქვის პარკიდან, როგორ შლის და იშრობს ფრთებს, როგორ ფაქიზად მოსინჯავს მათ. თავის ფარდულში მუხლუხოს ქილებისთვის ადგილიც კი გამომიყო. როცა პრიზი ავიღე ფრიტილარიების კოლექციისათვის, მთელი ერთი გირვანქა სტერლინგი მომცა იმ პირობით, რომ მამი-

დას არ გავუმხელი. აღარ გავაგრძელებ, მამასავით იყო ჩემთვის. როცა ჩეკი გადმომცეს, ის იყო ერთადერთი პიროვნება, რა თქმა უნდა, მირანდას გარდა, რომელიც თვალწინ დამიდგა. საუკეთესო ანკესსა და სხვა მოწყობილობებს ვუყიდე – ყველაფერს, რასაც კი ისურვებდა, მაგრამ ეს უკვე შეუძლებელი იყო.

დოლის ტოტალიზატორს მას შემდეგ ვთამაშობდი, რაც ოცდაერთი წელი შემისრულდა. ყოველ კვირაში ხუთ შილინგს ვდებდი. ბებერი ტომი და კრატჩლი ჩვენი განყოფილებიდან და კიდევ რამდენიმე გოგონა ერთად დებდნენ დიდ თანხას და სულ მეუბნებოდნენ, შემოგვიერთდით, მაგრამ მე მარტოხელა მგლად ვრჩებოდი. არც ბებერი ტომი მომწონდა არასოდეს და არც კრატჩლი. ბებერი ტომი გულისამრევი ტიპია, სულ ადგილობრივ საბჭოზე მიედმოედება რალაცებს და მისტერ უილიამსს, მთავარ ბუხვალტერს, ეპირფერება. კრატჩლიც ბინძური ვინმეა, თანაც სადისტი. შემთხვევას არ უშვებს ხელიდან, სიტყვა არ ჩამიკრას პეპლებზე, განსაკუთრებით – გოგონების თანდასწრებით. „ფრედი რალაც დალლილი ჩანს, ალბათ რომელიღაც სახეობის პეპელასთან ვნებიანი უიკენდი გაატარა“. ან კიდევ: „ვინ იყო ის ქრელი ქალბატონი, ვისთან ერთადაც გუშინ ღამით დაგინახე?“ – ბებერი ტომი ჩაიხიბითებებს და ჯეინიც, კრატჩლის გოგო, კანალიზაციის განყოფილებაში რომ მუშაობს და სულ ჩვენს ოფისში ტრიალებს, აკისკისდება. მირანდას სრული ანტიპოლია. ვულგარულ ქალებს ვერ ვიტან, განსაკუთრებით – გოგონებს. ასე რომ, როგორც გითხარით, მე მუდამ მარტო ვთამაშობდი.

73 091 გირვანქა სტერლინგის და კიდევ რამდენიმე შილინგისა და პენსის ჩეკი მივიღე. როგორც კი ტოტალიზატორის მესვეურებმა სამშაბათს დამიდასტურეს, რომ ყველაფერი რიგზე იყო, მისტერ უილიამსს დავურეკე. გაბრაზდა, და თანაც როგორ, რომ ასეთნაირად ვტოვებდი სამსახურს, თუმცა თქვა, ძალიან გამიხარდა და დარწმუნებული ვარ, სხვებსაც გაუხარდათო. რა თქმა უნდა, ვიცოდი, რომ ცრუობდა. ისიც კი შემომთავაზა, რომ ამ ფულით ქალაქის საბჭოს ხუთპროცენტისანი ობლიგაციები შემიძინა! ჩვენი ქალაქის საბჭოში ზოგიერთმა საერთოდ დაკარგა ზომიერების გრძნობა.

ტოტალიზატორის მესვეურებმა მირჩიეს სადმე წავსულიყავი, სანამ მითქმა-მოთქმა მიწყდებოდა და ასეც მოვიქეცი: ლონდონში გავემგზავრე მამიდა ენისთან და მეიბლთან ერთად. ბებერ ტომს 500 გირვანქის ჩეკი გავუგზავნე და ვთხოვე, კრატჩლისა და სხვებისთვის გაენაწილებინა. მათს სამადლობელ წერილებს არ ვუპასუხე. ჩანდა, რომ ძუნნად ჩამთვალეს.

სიხარული მხოლოდ მირანდამ ჩამიმწარა. სწორედ მაშინ ჩამოვიდა არდადეგებზე, როცა ეს ფული მოვიგე. ის იმ დიად დღეს – შაბათს – დავინახე დილით. ლონდონში ყოფნისას, მთელი იმ დროის განმავლობაში, როცა ფულს ვხარჯავდი, მეგონა, მას ველარასოდეს ვნახავდი. ხან ვფიქრობდი, ახლა ხომ მდიდარი ვარ და ცოლად რატომ არ უნდა გამომყვეს-მეთქი, მაგრამ ვიცოდი, რომ ეს სასაცილო იყო. ადამიანები სიყვარულით ქორწინდებიან, განსაკუთრებით კი მირანდას მსგავსი გოგონები. ხანდახან ისიც კი მიფიქრია, რომ თავიდან ამომეგდო, დამევიწყა, მაგრამ ეს ხომ შენზე არ არის დამოკიდებული. ეს თავისთავად გემართება. აი მე კი არ დამემართა.

თუ წამგლეჯი და უზნეო ხარ, და ადამიანების უმრავლესობა ახლა სწორედ ასეთია, როცა ხელში ბევრი ფული ჩაგივარდება, შეგიძლია კარგი დრო ატარო. მაგრამ უნდა ვთქვა, რომ მე ასეთი არასოდეს ვყოფილვარ, სკოლაში ერთხელაც არ დავსჯილვარ. მამიდა ენი ნონკონფორმისტი¹. ეკლესიაში, ან სადმე სხვაგან, ძალით არასოდეს წავეყვანივარ, მაგრამ სახლში, რომელშიც გავიზარდე, შესაფერისი ატმოსფერო იყო, თუმცა ძია დიკი პაბში ხანდახან ერთ-ორ ჭიქას გადაჰკრავდა ხოლმე. ის კი არა და, ჯარიდან რომ დავბრუნდი, მამიდამ (ბევრი ჩხუბისა და დავიდარაბის შემდეგ) სიგარეტის მოწევის ნებაც კი დამართო, თუმცა, რა თქმა უნდა, არ მოსწონდა, რომ ვენეოდი. ხომ ამხელა თანხა მოვიგე, ის მაინც გამუდმებით წუნუნებდა, ფული ასე არ უნდა ფანტოო. ამის გამო მეიბლი ერთხელ მაგრად ეჩხუბა

¹ ნონკონფორმისტი – ანგლიკანური ეკლესიისგან გამოყოფილი ერთ-ერთი სექტის წევრი.

(ეგონა, მე არ მესმოდა), თუმცა ასე იყო თუ ისე, ფული ჩემი იყო და ვთქვი კიდევ, ჩემი ფულია და მე ვიცი, როგორ დავხარჯავ-მეთქი. თუ მამიდას რაიმე სურდა, შეეძლო ეთქვა, თუ არა და მისი ნება იყო. ნონკონფორმისტების განაწესში საჩუქრების შესახებ არაფერია ნათქვამი.

ამას იმიტომ გიყვებით, რომ როცა გერმანიაში, ჯარის ფინანსურ ნაწილში ვმსახურობდი, ერთი-ორჯერ კი დავლიე, მაგრამ ქალებთან არასოდეს მქონია საქმე და სანამ მირანდა გამოჩნდებოდა, მათზე მაინცდამაინც არც ვფიქრობდი. ვიცი, რომ გოგონებს არ მოეწონვარ. კრატჩლის მსგავსი ტიპები უხეშებად და პრიმიტიულებად მიმაჩნია, გოგონებს კი მზე და მთვარე ამოსდით მათზე. ჩვენთან, საბჭოში, ზოგიერთი გოგო ისე ეპრანჭება კრატჩლის, პირდაპირ გული აგერევა. ეს უხეში, ცხოველური რალაც ჩემში არ არის (და კარგია, რომ არ არის. ჩემი აზრით, ჩემნაირი ბევრი რომ იყოს, სამყარო უკეთესი იქნებოდა).

როცა ფული არა გაქვს, ყოველთვის გგონია, რომ მქონდეს, ყველაფერი სხვანაირად იქნებოდაო. რალაც აუცილებელზე მეტის ფლობის სურვილი არასოდეს მქონია, მაგრამ სასტუმროში ადვილად შეამჩნევდი, რომ მთელი პატივისცემა ჩვენ მიმართ მოჩვენებითი იყო, სინამდვილეში კი მათ ვეზიზღებოდი, რადგან ამდენი ფული გვექონდა და არ ვიცოდით, როგორ გამოგვეყენებინა. რაც უნდა ფული მეფრიალეებინა, მათთვის მაინც კლერკი ვიყავი. რაც არ უნდა გვეთქვა, რაც არ უნდა გვეკეთებინა, ჩვენს თავს გავთქვამდით. ნათლად ჩანდა, რას ფიქრობდნენ: ჩვენ ვერ გავგაბრიყვებთ, კარგად ვიცი, ვინც ხართ. ჯობია საიდანაც მოსულხართ, იქ წახვიდეთ.

მასხოვს, ერთ საღამოს მდიდრულ რესტორანში წავედით სავახშმოდ. რესტორანი იმ სიაში იყო, ტოტალიზატორის მესვეურებმა რომ მოგცეს. ძალიან გემრიელი საჭმელები იყო და ყველაფერი შევჭამეთ, მაგრამ გემო თითქმის ვერაფერს ჩავატანე, რადგან ხალხი რალაცნაირად გვიყურებდა და ეს გულის ამრევი უცხოელი ოფიციატებიც ისე გვექცევოდნენ, თითქოს დარბაზში ყველა და ყველაფერი ზემოდან დაგვეცქეროდა და გვეუბნებოდა, თქვენი აღზრდით და

წარმოშობით აქაურობას არ ეკუთვნითო. ამას წინათ სტატია წავიკითხე სკოლის შესახებ. ამაზე ნამდვილად შემძლია ლაპარაკი. მე რომ მკითხონ, ლონდონი მხოლოდ მათთვისაა, ვინც კერძო სკოლა დაამთავრა ან თავს ისე აჩვენებს, თითქოს იქ სწავლობდა და თუკი თანდაყოლილი მანერები და სათანადოდ დაყენებული ხმა არ გაქვს, არაფრის იმედი არ უნდა გქონდეს. მე, რა თქმა უნდა, მდიდრების ლონდონს ვგულისხმობ – ვესტ-ენდს.

ერთ საღამოს, სწორედ იმ რესტორნიდან დაბრუნების შემდეგ, მელანქოლიური განწყობილება დამეუფლა და მამიდა ენის ვუთხარი, ცოტას გავისეირნებ-მეთქი. მივსეირნობდი და უცებ ვიგრძენი, რომ ქალი მომინდა, ანუ იმის თქმა მინდა, გამიჩნდა სურვილი მცოდნოდა, რომ მე ქალთან ნამყოფი ვარ. ჰოდა, ავკრიფე ტელეფონის ნომერი, რომელიც ერთმა ბიჭმა მომცა ჩეკის გადმოცემის ცერემონიაზე. თუ მოგინდება, იცი, რაზეც გეუბნები, გქონდეს ყოველი შემთხვევისთვისო, მითხრა.

ქალის ხმამ მიპასუხა: „მე დაკავებული ვარ“. სხვა ნომერს ხომ ვერ მეტყვი-მეთქი, ვთხოვე და ორი ნომერი მომცა. ტაქსი გავაჩერე და მეორე მისამართი ვუთხარი. დაწვრილებით არ მოგიყვებით, რა მოხდა, თუმცა იმას კი გეტყვით, რომ არაფერი გამომივიდა. ზედმეტად ვნერვიულობდი, ვცდილობდი, თავი ისე მომეჩვენებინა, თითქოს ყველაფერში გარკვეული ვიყავი, მაგრამ, რა თქმა უნდა, მან ეს შეამჩნია. ხნიერი იყო, ხნიერი და თანაც საშინელი – საშინელი გარეგნობითაც და ქცევითაც. ნათრევი ქალი იყო, ძალიან ვულგარული, იმ ეგზემპლარის მსგავსი, რომლის შენს კოლექციაში ქონასაც არ ისურვებდი. გავიფიქრე, ახლა მირანდა რომ მხედავდეს-მეთქი. როგორც გითხარით, ვცდილობდი კარგად გამომსვლოდა, მაგრამ ვერ შევძელი, თუმცა ძალიანაც არ მომინდომებია.

იმ უხეშ ტიპებს არ მივეკუთვნები, მუჯღუგუნებით რომ მიიკვლევენ გზას. მე ყოველთვის, როგორც იტყვიან, უფრო მაღალი მისწრაფებები მქონდა. კრატჩლი ამბობდა, ახლა თუ გინდა რამეს მიაღწიო, მიმწოლი უნდა იყოო. კიდევ ამბობდა, აი ბებერ ტომს შეხედეთ, პირფერობამ რა ჯილაც დაადგაო. კრატჩლი, როგორც გით-

ხარით, მეტისმეტი ფამილარობის უფლებას აძლევდა თავს. თუმცა მანაც იცოდა, ვისთან ეპირფერა, რომ რამეს გამოჩინოდა – მისტერ უილიამსთან, მაგალითად. ცოტა გამოცოცხლდი, კლეგ, მითხრა ერთხელ მისტერ უილიამსმა (მაშინ ცნობათა ბიუროში ვმუშაობდი), ადამიანებს უყვართ, როცა გაუღიმებ ხოლმე, გაეხუმრები. კრატჩლივით ყველა ამ ნიჭით არ ვიბადებით, მაგრამ რატომაც არ უნდა სცადო, იქნებ გამოგივიდეს კიდევ. ამან ძალიან გამაღიზიანა. უნდა ითქვას, ქალაქის საბჭო ყელში მქონდა ამოსული და იქიდან მაინც წამოსვლას ვაპირებდი.

მე არ შეეცვლილვარ და ეს შემიძლია დავამტკიცო. მიზეზი, რომლის გამოც მამიდა ენი ყელში ამომვიდა ის იყო, რომ დამინტერესა იმ წიგნებმა, რომელთა ყიდვა სოჭოს მაღაზიებში შეიძლებოდა – წიგნებმა შიშველი ქალებით და ასეთი რამეებით. ჟურნალების დამალვას კიდევ მოვახერხებდი, აი წიგნებს კი ვერ ვყიდულობდი, რადგან შეიძლებოდა მას ენახა. ფოტოგრაფია ყოველთვის მაინტერესებდა და, რა თქმა უნდა, ფოტოაპარატი მაშინვე ვიყიდე – „ლეიკა“, საუკეთესო, ტელეობიექტივითა და ყველაფრით. ჩემთვის მთავარი იყო ცოცხალი პეულები გადამელო – სახელგანთქმული ბოფუას მსგავსად. მაგრამ ამას გარდა, ადრე, ჯერ კიდევ სანამ კოლექციის შეგროვებას დავინწყებდი, ისეთ რამეს გადავწყდომივარ ტყეში თუ მინდორში... არ დაიჯერებთ, ისეთ რამეებს სჩადიან ეს წყვილები და ადგილსაც ისეთს ირჩევენ – შერცხვეთ მაინც რაღაცის! ჰოდა, ესეც მქონდა გუნებაში.

რა თქმა უნდა, იმ ქალთან ურთიერთობამ წონასწორობიდან გამომიყვანა, თუმცა სხვა რამეებიც იყო. მაგალითად, მამიდა ენის ავსტრალიაში გემით წასვლა მოესურვა, რომ ვაჟიშვილი და ძია სტივი – თავისი უმცროსი ძმა – და მისი ოჯახი ენახა. ისიც მოინდომა, მეც თან გავყოლოდი, მაგრამ, როგორც გითხარით, მე მასთან და მეიბლთან ერთად ყოფნის სურვილი აღარ მქონდა. არა, იმის თქმა კი არ მინდა, რომ შემძულდნენ, მაგრამ ყველასთვის ნათელია და შეიძლება უფრო მეტადაც, ვიდრე ჩემთვის, თუ რას წარმოადგენდნენ ისინი. საცოდავი, პატარა ადამიანები, რომლებსაც სახლიდან ფეხი

არ გაუდგამთ. მაგალითად, ისინი ჩემგან ყოველთვის ელოდნენ, რომ ყველაფერი მათთან ერთად მეკეთებინა და თუ ისე მოხდებოდა, რომ თუნდაც ერთი საათი მათთან არ ვიქნებოდი, ანგარიში ჩამებარებინა, თუ სად ვიყავი და რა გავაკეთე. იმის შემდეგ, რაზეც უკვე მოგიყევი, განვაცხადე, რომ ავსტრალიაში მათთან ერთად წასვლას არ ვაპირებდი. მაინცდამაინც თავი არ მოუკლავთ, მე მგონი, ბოლოს და ბოლოს გაიაზრეს, რომ ფული ჩემი იყო და არა მათი.

მირანდას საძებნელად პირველად მას შემდეგ წავედი, რაც საუტკემპტონიდან მამიდა ენი გავაცილე. ზუსტად რომ ვთქვა, ეს 10 მაისს მოხდა. კვლავ ლონდონში ვიყავი. რაიმე კონკრეტული გეგმა არ მქონდა, მამიდა ენისა და მეიბლს ვუთხარი, შეიძლება საზღვარგარეთ გავემგზავრო-მეთქი, მაგრამ ჯერ თვითონაც არ ვიცოდი, რას ვიზამდი. მამიდა ენი დამფრთხალი ჩანდა, გამგზავრების წინა ღამით საგანგებო საუბარი ჰქონდა ჩემთან – მითხრა, რომ იმედი ჰქონდა, არ დავქორწინდებოდი, ანუ მანამ, სანამ ის ჩემს საცოლეს არ ნახავდა. ფული, რა თქმა უნდა შენიაო, მითხრა, და შენი ცხოვრებაც შენ გეკუთვნისო, ძალიან გულუხვი ხარო და ასეთი რამეები, მაგრამ ვხედავდი, გვარიანად ეშინოდა, რომ მე დავქორწინდებოდი და ისინი მთელ იმ ფულს დაკარგავდნენ, რომელიც თურმე ასე ერცხვინებოდათ. თუმცა მას არ ვადანაშაულებ, ეს ბუნებრივია, განსაკუთრებით, როცა ინვალიდი ქალიშვილი გყავს. მე ვფიქრობ, მეიბლისნაირები უმტკივნეულოდ უნდა მოაკვდინო, თუმცა ეს საქმეს არ ეხება.

ვფიქრობდი, რა გამეკეთებინა (ყველაფერი წინასწარ მოვამზადე, საუკეთესო აღჭურვილობა შევიძინე, რაც კი ლონდონში მოიძევებოდა). გადავწყვიტე, სადმე ისეთ ადგილას წავსულიყავი, სადაც იშვიათი სახეობები და აბერაციები იქნებოდა, რომ კოლექციისთვის შესაფერისი სერიები მეშოვა. ანუ ასეთ ადგილას ჩავსულიყავი, დავრჩენილიყავი, რამდენ ხანსაც მსურდა, პეპლები შემეგროვებინა და სურათები გადამელო. სანამ ჩემები გაემგზავრებოდნენ, მანქანის მართვა ვისწავლე (კურსებზე ვიარე) და სპეციალური აღჭურვილობის მქონე ფურგონიც შევიძინე. ბევრი სახეობა იყო ისეთი, ჩემი კოლექციისთვის რომ მინდოდა. კოლექციონერების უმრავლესობას

ასეთი შესაძლებლობა ცხოვრებაში ერთხელ თუ მიეცემა. ჰო, კიდევ ჩრჩილები მაინტერესებდა. ახლა შემძლო საკუთარი თავისთვის ამის უფლება მიმეცა.

იმის თქმა მინდა, რომ, როცა ფული ავიღე, მისი სტუმრად მოყვანა არ დამიგეგმავს. ეს მოულოდნელად მოხდა.

მამიდა ენისა და მეიბლისაგან განთავისუფლების შემდეგ, რა თქმა უნდა, ყველა ის ნიგნი შევიძინე, რომელიც მინდოდა. მათში ისეთი რამეებიც ვნახე, რაზეც, კაცმა რომ თქვას, წარმოდგენაც არ მქონდა. საზიზღრობა იყო. ვიფიქრე, აი სასტუმროს ოთახში ვარ გამოკეტილი ამ ხარახურასთან ერთად და ეს ყველაფერი სულაც არ ჰგავს იმას, რასაც მირანდაზე ვოცნებობდი-მეთქი. უცებ მივხვდი, რომ ჩემს ფიქრებში ის მთლიანად გამოვრიცხე ჩემი ცხოვრებიდან, თითქოს სულ რაღაც რამდენიმე მილის მანძილზე არ ვცხოვრობდით ერთმანეთისაგან (მე უკვე პედინგტონში მდებარე სასტუმროში ვიყავი გადასული). იმდენი დროც არ მქონდა, რომ სულ მეძებნა, სად ცხოვრობდა. თუმცა ყველაფერი საკმაოდ ადვილი აღმოჩნდა. მას სლეიდის სამხატვრო სასწავლებლის სატელეფონო ნიგნში მივაკვლიე და ერთ დილას ჩემი ფურგონით გარეთ დაველოდე. ერთადერთი ფუფუნების საგანი, რისი შეძენის უფლებაც ჩემს თავს მივეცი, ეს ფურგონი იყო. იმიტომ ვიყიდე, რომ სოფლად მგზავრობისას მთელი ჩემი აღჭურვილობის გადატანა შემძლებოდა. ფურგონს უკანა განყოფილებაში ასაკეცი სანოლი ჰქონდა, რომელიც შეგეძლო გაგეშალა და ზედ დაგეძინა. ყიდვისას ისიც ვიფიქრე, ასეთ ფურგონს თუ ვიყიდი, მამიდა ენისა და მეიბლის ტარება აღარ მომიწევს, როცა უკან დაბრუნდებიან-მეთქი. იმ განზრახვით არ მიყიდა, რისთვისაც მერე გამოვიყენე. ეს აზრი მოგვიანებით მომივიდა, ერთბაშად, როგორც გენიალური გაელვება.

პირველ დილას ვერ დავინახე, მაგრამ მეორე დღეს, როგორც იქნა, გამოჩნდა სხვა სტუდენტებთან, ძირითადად ბიჭებთან, ერთად. გულმა ბაგაბუგი დამიწყო, ლამის ცუდად გავხდი. ფოტოაპარატი მომზადებული მქონდა, მაგრამ გადაღება ვერ გავბედე. სულაც არ იყო შეცვლილი, ჩვეულებისამებრ მსუბუქად მიაბიჯებდა, როგორც ყოველთვის დაბალქუსლიანი ფეხსაცმელები ეცვა და გოგონების

უმრავლესობისგან განსხვავებით რწვევ-რწვევით არ მიდიოდა. სიარულისას ეტყობოდა, რომ არ ფიქრობდა იმ ბიჭებზე, თან რომ ახლდნენ. ჩიტივით უზრუნველი ჩანდა. ერთ ახალგაზრდას ესაუბრებოდა, შავი თმა რომ მოკლედ შეეჭრა, ქოჩორი კი დაეტოვებინა – აშკარად ხელოვანის ტიპი იყო. სულ ექვსნი იყვნენ, მაგრამ შემდეგ მან და ახალგაზრდა კაცმა ქუჩა გადაჭრეს. მე მანქანიდან გადმოვედი და მათ ავედევნე. შორს არ წასულან – იქვე, კაფეში შეუხვიეს.

მეც კაფეში შევედი – მოულოდნელად, არ ვიცი, რატომ, თითქოს ჩემი ნების წინააღმდეგ, ძალით შემათრიეს. იქ ბევრი ხალხი იყო: სტუდენტები, ხელოვანები და ასეთები. ბიტნიკებს ჩამოჰგავდნენ. მახსოვს უცნაური სახეები და სურათები კედლებზე. რალაც აფრიკულის მსგავსი.

იმდენი ხალხი და ისეთი ხმაური იყო და მეც ისე ვწერვიულობდი, რომ თავიდან ის ვერც დავინახე. მეორე დარბაზის ბოლოში იჯდა. მე სკამზე ჩამოვჯექი დახლთან, საიდანაც შემეძლო მისთვის მეყურებინა. ხშირად ვერ ვბედავდი მისკენ გახედვას და თანაც მეორე დარბაზი მკრთალად იყო განათებული.

უცებ დავინახე – ჩემ გვერდით იდგა. თავი ისე მეჭირა, თითქოს გაზეთს ვკითხულობდი, ამიტომ ვერ შევნიშნე, როდის ადგა. ლოყები მიხურდა, გაზეთს ჩავჩერებოდი, მაგრამ სიტყვებს ვერ ვარჩევდი. მისკენ თვალის გაპარებასაც ვერ ვბედავდი, ის კი ისე ახლოს იდგა, თითქმის მეხებოდა. ლურჯ-თეთრი, უჯრედებიანი კაბა ეცვა, შიშველი მკლავები მზისგან გარუჯვოდა. გრძელი თმა ზურგზე ჰქონდა ჩამოშლილი.

გავიგონე, თქვა: „ჯენი, გროშიც არ გვაბადია. იქნებ ორი სიგარეტი კიდევ მოგვცე ნისიად, ჩვენო მფარველო ანგელოსო“. დახლს მიღმიდან გოგონამ უპასუხა: „არა, დამთავრდა ნისიები“ თუ რალაც ამგვარი და მან თქვა: „ხვალამდე, გეფიცები“ და შემდეგ: „დიდი მადლობა“ – როცა გოგონამ ორი სიგარეტი გაუწოდა. ეს ყველაფერი ხუთიოდე წამს გაგრძელდა და ის კვლავ თავის კავალერს დაუბრუნდა, მაგრამ მისი ხმის გაგონება საკმარისი იყო, რომ ჩემთვის ოცნების საგნიდან რეალურ, ხორცშესხმულ ადამიანად ქცეულიყო. ვერც კი